

רשימת ערכי המפתחות

הידור מצוה	איסורי אכילה
הקדש	ארבעה מינים
זמן גרמא	א. כללי
חנוכה	ב. לקיחה תמה
יום כיפור	ג. יבש
מלקות	ד. נקטם ראשו
מצוה	ה. נחלקה התיומת
מצוה הבאה בעבירה	ו. חזזית
סוכה	ז. גזול
א. כללי	בחוקותיהם לא תלכו
ב. גודל הסוכה	ברכות
ג. הסכך	א. ברכות המצות
ד. למעלה מעשרים אמה	ב. ברכת המזון
ה. מחובר ודבר המקבל טומאה	ג. ברכת החמה
ו. סוכה תחת סיכוך אחר	גוי - בן נח
ז. הדפנות	גניבה וגזילה
ח. דופן עקומה, לבוד, וגוד אסיק	א. הקדש
עבודה זרה	ב. שינוי מעשה
עבודה לשמה	ג. שינוי השם
עירובין	ד. שינוי מעשה ביחד עם שינוי השם
פורים	ה. שינוי החזור לברייתו
קריאת שמע	ו. שינוי גרוע ביחד עם יאוש
ראש השנה	דאורייתא - דרבנן
רוב	דיבור
שבת קודש	

מפתחות

איסורי אכילה

דברי המל"מ שאע"פ שאם אכל מאכל שהוא אסור שלא כדרך אכילה אינו עובר על הלאו, אבל בכל זאת סגי גם באכילה שלא כדרך כדי לקיים מצות עשה של אכילה.
ק"ח.

ארבעה מינים

- א. כללי
- ב. פסולי ארבעה מינים
- ג. לולב היבש פסול
- ד. נקטם ראשו פסול
- ה. נחלקה התיומת
- ו. חזיית
- ז. גזול

א. כללי

בענין היכא שעבר על דברי חכמים ונטל ארבעה מינים בשבת, האם יש בידו מצוה דאורייתא.

כ"ה (קטע "שו"ר").

דברי הערוך לנר שיש צד בגמ' שאע"פ שלפי רבנן (דרבי יהודה) איגוד לולב הוא רק משום הידור מצוה, אבל בלולב חייבו רבנן לעשות הידור זה, דלא כמו שאר מקומות שאין חיוב לעשות הידור מצוה.
קט"ו.

קושיית תוס' למה צריכים לפסול לולב של אשירה משום כתותי מיכתת שיעורי', תיפוק ל' משום מצוה הבאה בעבירה.

ק"ד, ק"ו, ק"ח.

ב. לקיחה תמה

שחסר פסול אפילו בכל דהו.

צ"ז (קטע אחרון), צ"ח.

בענין למה מצינו פסול חסר (לקיחה תמה) רק באתרוג ולא ביתר השלשה מינים.

צ"ח.

דברי רבינו ירוחם שנחלקה התיומת פסול משום שחסר בלקיחה תמה (ולא משום הדר), הרי ששפיר שייך חסרון של לקיחה תמה בלולב.

צ"ח.

ג. יבש

שיעור היבשות.

צה.

בענין כמה מהלולב יבש.

צ"ו.

בענין אם פסול משום זה א-לי ואנוהו או משום הדר.

צ"ז.

בענין למה איתא שלולב של אשירה פסול משום שכיון שלשריפה קאי כתותי מיכתת שיעורי', ולא אמרו שכיון שלשריפה קאי הרי זה בגדר יבש.

צ"ז (קטע "עוד יש לומר").

שיטת הגאונים שהביא המ"מ בפ"ח מהל' לולב ה"א היא ש"יבש ונקטם ראשו וכל הפסולים יוצאין בהן בשעת הדחק אף ביום ראשון". ודעת הרמב"ם שרק בנוגע ליבש הדין הוא כך. ודעת הראב"ד שם שגם ביבש אין יוצאין, רק שהיו נוטלים כדי שלא תשתכח מצות לולב,

צ"ז (קטע "וי"ל").

דברי רבי יהודה שמכשיר לולב היבש ואינו מצריך הדר בלולב.

צ"ח.

ד. נקטם ראשו

בענין מה נחשב נקטם ראשו.

צ"ו, צ"ט סק"א.

בענין אם פסול משום זה א-לי ואנוהו או משום הדר.

צ"ז.

בענין אם רבי יהודה מכשיר נקטם ראשו כמו שהוא מכשיר יבש.

צ"ח.

דברי הרמב"ן שהטעם למה נקטם ראש ההדס כשר הרי זה כי ענפיו חופין את ראשו וממילא אין הקטימה ניכרת.

צ"ח.

קושיית תוס' למה אמר רבי יהושע בן לוי שניטלה התיומת פסול, הלא אפילו אם רק נקטם ראשו פסול.

צ"ט.

הדרך של תוס' שכדי להפסל משום נקטם צריכים ששני חלקי התיומת יוקטמו, אבל לא אם נקטמה רק אחת מהן (קצת, באופן שאין בזה פסול של נחלקה התיומת), אבל כדי להפסל משום ניטלה התיומת מספיק בזה שרק חלק אחד משני החלקים ניטל.

צ"ט סק"ג.

וע"ע להלן בסק"ה.

ה. נחלקה התיומת

דברי רבינו ירוחם שנחלקה התיומת פסול משום שחסר בלקיחה תמה (ולא משום הדר).

צ"ח.

שיטת הב"ח שבלולב שיש לו שתי תיומות אפילו אם נחלקה רק אחת מהן הלולב פסול.

צ"ט סק"ג.

דברי הביכורי יעקב שגם לפי שיטת הב"ח הנ"ל אם נקטמה אחת מהתיומות הלולב כשר.

צ"ט סק"ג.

ו. חזזית

בענין אם מה שחזזית שאינה נראית בקלות אינה פוסלת, הרי זה כי האתרוג נראה כהדר ומספיק בזה שנראה כמו הדר, או האם אתרוג כזה הוא בעצם בגדר הדר.

צ"ז (קטע אחרון).

הטעם לומר שחזזית פוסלת משום חסר.

ק'.

ז. גזול

בענין מצוה הבאה בעבירה בלולב, ע"י בערך קיום מצות - מצוה הבאה בעבירה.

דברי שמואל שיוצאים בגזול בשאר ימי החג כי מתוך שיוצא בשאול יוצא נמי בגזול.

ק"י.

בענין למה אם סוברים שלולב אין צריך אגד אין האגד נחשב שינוי.

קט"ו.

דברי תוס' שאם שינוי החזור קונה רק מדרבנן לא סגי בזה כדי להכשיר את ההדס למצוה.

קט"ז.

בחוקותיהם לא תלכו

קושיית הב"י איך התירו למקורבים למלכות לספר קומי הלא יש בזה משום ובחוקותיהם לא תלכו.

כ"ה (קטע "וכעין הנ"ל").

תירוצו שהתורה מסרה לחכמים את הכח לקבוע מה אסור ולמי.

כ"ה (קטע "וכעין הנ"ל").

ברכות

א. ברכות המצות

בענין אם החיוב לברך ברכת המצות הוא חיוב כללי אחד, דהיינו חיוב כללי לברך על המצות, רק שיש הרבה ציורים של ברכות המצות, או האם אין כאן חיוב כללי, אלא כל ברכה וברכה מברכות המצות הוא חיוב נפרד בפני עצמו.

כ"ג.

שיטת רבינו תם שנשים יכולות לברך על מצוה שהזמן גרמא אע"פ שהן פטורות.

כ"ג.

ב. ברכת המזון

שיטת הראב"ד שאם אכל דבר אסור בשוגג מברך עליו.

ק"ח.

ג. ברכת החמה

הדרך שברכת החמה אינה חיוב נפרד, אלא הרי היא ציור אחד של הדין הכללי שהרואה דברים נפלאים בהבריאה מברך עושה

מעשה בראשית, והרי אפשר לקיים חיוב זה בכל זמן ומש"ה לא חשיב זמן גרמא.
כ"ג.

גוי - בן נח

דעת הפוסקים שגוי אינו מצווה על שיתוף.
ק"ט.

גניבה וגזילה

א. הקדש

בענין אם הגונב מהקדש נתמעט רק מכפל אבל הרי הוא מתחייב בהשבה ותשלומי קרן.
קכ"ז (קטע "גם שמעתי").

דברי הרשב"א בגיטין דף נ"ה שהיכא שגזולן הקדיש את החפץ הגזול הרי ההקדש ובעלותו להקדיש (ע"י שקנה בשינוי השם שהרי שינה את שמו מחולין להקדש) באין כאחד.

קכ"ג.

הסוברים שאע"פ שאין קרקע נגזלת אבל הרי הוא עובר על הלאו.

קכ"ב (קטע "והראב"ד").

שיטת הטור שהגזול קרקע ולא נהנה אינו עובר בלא תגזול (אבל אם נהנה הרי הוא עובר בלא תגזול על ההנאה או השכירות).

קכ"ב (קטע "והראב"ד").

ב. שינוי מעשה

בענין טלה ונעשה איל.

קכ"ח, קכ"ט סק"ב, ק"כ, קכ"א סק"א
סק"ב סק"ד סק"ה, קכ"ב סק"א.

בענין גזל פרה מעוברת וילדה, ובענין גזל ריקנית ונתעברה וילדה.

קכ"ז.

ג. שינוי השם

בענין שינוי השם גרוע.

ק"כ.

בענין היכא שצירף את הפרטים לגוש אחד ועי"ז נשתנה שמו, האם זה נחשב שינוי השם, או האם צריכים שישתנה שמו של כל פרט ופרט.

קכ"ד.

בענין היכא שיש הוספת שם חדש בלי שנבטל השם הישן, האם זה נחשב שינוי השם.

קכ"ט סק"א סק"ג.

בענין היכא שהיו לו שני שמות, וירד אחד מהם, האם זה נחשב שינוי השם.

קכ"ט סק"ב סק"ג.

בענין למה אם סוברים שלולב אין צריך אגד אין האגד נחשב שינוי.

קט"ו.

ד. שינוי מעשה ביחד עם שינוי השם

בענין אם שינוי מעשה צריך שיהי' עמו גם שינוי השם.

קכ"ז, קכ"א.

בענין אם יש דין מיוחד של שינוי מעשה או האם הוא מועיל רק בגלל שיש בזה שינוי השם.

קכ"א סק"ה.

בענין שינוי מעשה ושינוי השם איזה מהם עדיף.

קכ"ו.

ה. שינוי החוזר לברייתו

דברי תוס' בב"ק דף ס"ה שרבה סובר ששינוי החוזר קונה מהתורה.

קכ"ו.

דברי תוס' בסוכה שרב יוסף בב"ק דף ס"ז ע"א לא תי' כרבי זירא שם משום שהוא סובר ששינוי השם החוזר מהני.

קכ"ט סק"א.

שיטת תוס' בסוכה ששינוי השם החוזר קונה מדרבנן משום תקנת השבים רק במריש וכל בנין קרקע משא"כ שינוי מעשה החוזר קונה מדרבנן בכל ציור.

קכ"ו.

דברי תוס' בסוכה ששינוי מעשה החוזר ביחד עם שינוי השם החוזר הרי זה קונה.

קכ"ד.

דברי תוס' בסוכה שאם שינוי החוזר קונה רק מדרבנן לא סגי בזה כדי להכשיר את ההדס למצוה.

קט"ז.

בענין אם הטעם לומר ששינוי החוזר לברייתו אינו קונה הוא משום דלא חשיב מספיק שינוי או האם הוא משום החיוב השבה, דחייב להחזיר את הדבר לקדמותו ולהשיבו.

קב"ז.

בענין שינוי החזור לברייתו היכא שלא שכיח שיחזור, וכן היכא שאפשר להחזירו רק ע"י הדחק בטורח גדול.

קב"ה סק"ד, קב"ז (קטע "ובאמת").

בענין שנסכא ועביד זוזי חשיב שינוי החזור כי הדר עביד להו נסכא והרי הוא נסכא כמו בתחילה, אע"פ שכשחזור ועשה מהזוזי נסכא הרי זה שינוי שאינו חוזר כי אם הדר עביד זוזי אמרינן שפנים חדשות באו לכאן.

קב"ז.

ו. שינוי גרוע ביחד עם יאוש

בענין מתי צריכים יאוש ביחד עם השינוי, ולמה מהני.

ק"כ, קב"א קכ"ב, קכ"ג, קכ"ד, קכ"ה.

שיטת תוס' ששינוי השם החוזר לברייתו ביחד עם יאוש מהני מדינא ולא רק משום תקנת השבים משא"כ שינוי מעשה החוזר לברייתו ביחד עם יאוש הרי זה מועיל רק משום תקנת השבים.

קב"ה סק"א סק"ב.

דאורייתא - דרבנן

דברי הנתיבות המשפט ש"אפשר דאף דבאיסורי תורה אפילו אוכלן בשוגג צריך כפרה ותשובה להגין על היסורין, מ"מ באיסור דרבנן א"צ שום כפרה וכאילו לא עבר דמי. תדע וכו', אלא ודאי דאינו נענש כלל על השוגג באיסור דרבנן והרי הוא להאוכל כאילו אכל כשרה".

ו'.

ובסברת הדבר י"ל דהיינו משום שבאיסור דרבנן כל מהות האיסור היא שלא ימרוד בהציוויים שלהם, ובשוגג הרי לא מרד. א"נ שכשקבעו חכמים את האיסורים תיקנו שהם אוסרים רק למי שמודע להעוברא אבל לא למי שהוא שוגג.

ו'.

בענין דברי תוס' שהיכא שהוא יושב בסוכה בצורה שאסרו חכמים אינו יוצא אפילו מהתורה, האם זה דין רק בסוכה משום שאין זה נחשב בגדר תשובו כעין תדורו כיון שאסרו

חכמים, או האם כוונתם היא לכל היכא שהוא מקיים מצוה על דרך שפסלו חכמים.

סוכה י"ד, כ"ה.

דברי תוס' שהיכא שאינו מקיים את המצוה משום תנאי שהציבו חכמים ומן השמים סיבבו שאין לו אפשרות למלא אחרי התנאי אין בזה סימן קללה, ובאמת אם כוונתם היא שבאמת מותר לו לעשות את המצוה ויוצא ידי חובתו.

י"ד.

דיבור

גדרי "בדיבורו עושה מעשה" (תמורה דף ג' ע"ב).

כ"ז (קטע "ועי' עוד במשנת רבי אהרן" וקטע "מיהו לפי הנ"ל").

הסוגיא בפסחים דף ג' אורות להשתמש בלשון מגונה כדי לא להאריך, ורש"י שם. ה', ו'.

שגם למעט באותיות נחשב דרך קצרה.

ה'.

הידור מצוה

דברי הערוך לנר שיש צד בגמ' שאע"פ שלפי רבנן (דרבי יהודה) איגוד לולב הוא רק משום הידור מצוה, אבל בלולב חייבו רבנן לעשות הידור זה, דלא כמו שאר מקומות שאין חיוב לעשות הידור מצוה.

קט"ו.

הקדש

שיטת הר"י דהיכא שקנה הגולן את הבהמה בשינוי או יאוש לפני שהקדיש, ושוב הקדישה והביא אותה לקרבן, אין בההקדבה משום מצוה הבאה בעבירה.

קי"א.

הדרך שמה שמקדישים את הבהמה להיות קרבן הרי זה נחשב בגדר תחילת הקרבה.

קי"א.

זמן גרמא

שיטת רבינו תם שנשים יכולות לברך על מצוה שהזמן גרמא אע"פ שהן פטורות.

כ"ג, צ"א.

הדרך שיכולות לומר וצונו כי בתחילה גם

ק"ה.

מצוה הבאה בעבירה

בענין אם הפסול של מצוה הבאה בעבירה הוא מדאורייתא או מדרבנן.

ק"ד.

סברת המהר"ם שמצוה הבאה בעבירה הוא פסול דאורייתא, ורק בסוכה הוא פסול דרבנן כי בסוכה "לא עביד מצוה בידיים בגופה".

ק"ד.

קושיות תוס' למה צריכים לפסול סוכה גזולה מ"לך", וכן לולב של אשירה משום שכתותי מיכתת שיעוריי, וכן דרשה כדי לפסול מצה של טבל, תיפוק לי' משום מצוה הבאה בעבירה.

ק"ד, ק"ו, ק"ז, ק"ח, ק"י.

בענין אם מצוה הבאה בעבירה פסול גם במצוה דרבנן.

ק"ה, ק"י.

דברי הריטב"א שילפינן מ"לך" שכתוב גבי סוכה את הדין של מצוה הבאה בעבירה.

ק"ז (קטע אחרון).

דברי הירושלמי שמחלק בין "היא גופא עבירה" לבין "איהו עבר עבירה".

ק"ו, קי"ב (קטע "גם יש לפרש").

הביאור בהחילוק הנ"ל של הירושלמי שרק כגון מצה גזולה חשיבא מצוה הבאה בעבירה כי אי אפשר לו לקיים את המצוה בלי העבירה, אבל לא כגון קורע על מתו בשבת שיכול להמתין ולקרוע אחרי שבת.

ק"ו.

בביאור בהחילוק הנ"ל של הירושלמי שרק כגון מצוה גזולה חשיבא מצוה הבאה בעבירה כי היא משתמש בחפצא דאיסורא, אבל לא היכא שרק עבר על איסור גברא כדי לקיים את המצוה כמו בקורע על מתו בשבת.

ק"ו, קי"ב.

בענין למה בעבר וליקט ענבי ההדס ביו"ט כדי להכשירו אין חסרון של מצוה הבאה בעבירה.

קי"ב (קטע "ולפי דבריו").

בענין אם אדם אחר שלא עבר על העבירה יכול לצאת ידי חובתו עם החפץ.

מי ש"אינו מצווה ועושה" הרי הוא מצווה, רק שהתורה אומרת שאם אינו רוצה לקיים את המצוה הרי היא מורידה את החיוב, א"נ שבתחילה אינו מצווה, רק שהתורה אמרה שאם הוא רוצה לקיים את המצוה הרי היא מחדשת חיוב גם עליו.

סוכה צ"א.

בענין מה שאי אפשר לברך על מצות סוכה באמצע השנה כי אין אז מצות סוכה.

כ"ג.

חנוכה

בענין אם נאנס מלהדליק נרות חנוכה האם זה נחשב סימן קללה כמו גשמים בחג.

י"ד.

יום כיפור

בענין הרוואה קרי ביום כיפור, אם זה סימן קללה.

י"ד.

דברי הר"ן בענין איך התירו רחיצה לכלה ביום כיפור אפילו אם רחיצה אסורה מהתורה.

כ"ה (קטע "וכעין זה").

מלקות

שעקימת שפתיו חשיב מעשה היכא שבדבורי' קעביד מעשה רק היכא שנתכוין ע"י הדיבור לעשות את המעשה.

כ"ז (קטע "ועי' עוד במשנת רבי אהרן").

הדרך שאומרים כן רק היכא שהמעשה נעשה באמת ע"י דיבורו כמו בחסמה בקול, אבל היכא שהמעשה נעשה ע"י מחשבתו, והדיבור הוא רק כדי לקבוע שיש לו גמירת דעת, בכה"ג לא אמרינן שעקימת שפתיו חשיב מעשה.

כ"ז (קטע "מיהו לפי הנ"ל").

מצה

קושיית תוס' למה צריכים ילפותא כדי לפסול מצה של טבל, תיפוק לי' משום מצוה הבאה בעבירה.

ק"ד, ק"ו, ק"ח.

בענין מצה גזולה.

ק"ז (קטע "ב" וקטע "ועי" במג"א"), קי"ב (קטע "והראב"ד"). דברי הראב"ד שלא רק אשירה דמשה פסולה ללולב כי היא עומדת לשריפה וממילא אמרינן שכתותי מיכתת שיעורי, אלא גם שאר אשירות פסולות משום מצוה הבאה בעבירה כי בשעה שיטול אותה יהנה מריחה. קי"ב (קטע אחרון).

בענין היכא שעבר על העבירה בשוגג האם יש בזה משום מצוה הבאה בעבירה. ק"ח.

שיטת הר"י שהיכא שכבר קנה הגזלן את הבהמה ע"י יאוש או שינוי לפני שהקדיש הרי הקרבן כשר, אבל היכא שהעובדא שהגזלן הקדיש הרי זה מסייע לבטל את בעלותו של הנגזל הרי הקרבן פסול. קי"א.

דעת רש"י דלא כהר"י אלא דהיכא שהוא עצמו גזלו, אע"פ ששוב קנה ע"י יאוש לפני המצוה, הרי זה בגדר מצוה הבאה בעבירה, חוץ מהיכא שאחרי היאוש גם עשה בו שינוי, ואולי אפילו אם עשה שינוי לפני היאוש, או גזלו ע"י עשיית שינוי, שוב אין כאן משום מצוה הבאה בעבירה כי חשיב חפץ אחר. קי"ד.

שהיכא שקיבל סוכה במתנה על מנת להחזיר, ולא החזיר, לא יצא משום שאיגלאי שלא היתה בגדר "לך", אבל אין כאן משום מצוה הבאה בעבירה משום שאין צריכים את העבירה בשביל המצוה. ועוד, דאע"פ שאיגלאי שלא היתה בגדר "שלך", והוי גם חפצא של גזל למפרע, אבל אינו עובר על לא תגזול למפרע. קי"ז.

סוכה - סוכות

א. כללי

ב. גודל הסוכה

ג. הסכך

ד. למעלה מעשרים אמה

ה. מחובר ודבר המקבל טומאה

ו. סוכה תחת סינוך אחר

ז. הדפנות

ח. דופן עקומה, לבוד, וגוד אסיק

ט. החג

א. כללי

בענין אם גשמים הם סימן קללה כל ימי החג או האם רק בהלילה הראשונה. י"ד.

בענין מה שרש"י בחומש סותם כרבי אליעזר שסובר שענני כבוד היו. ט"ו.

בענין אם המלה סוכה היא שם רק בשביל הסכך, או האם היא השם של כל המבנה, דהיינו גם הדפנות. כ"ו.

דברי תוס' שאם הוא יושב בצורה שאסרו חכמים אינו יוצא אפילו מדאורייתא. י"ד, כ"ה.

בענין היכא שעבר ועשה סוכה שיש בה משום גזירת תקרה ואין לו סוכה אחרת, האם צריך לשבת בה כדי לקיים את הדאורייתא, או האם אסור לו לשבת שם ויאכל בביתו. י"ד.

גודל הסוכה

המחלוקת בין ב"ש וב"ה בסוכה קטנה ובסוכה גדולה. כ"ד.

בענין אם צריכים לכה"פ ז' טפחים בכל צד, או האם סגי גם בכגון ט' על ר'. כ"א.

בענין היכא שסיכך סביבות הדפנות ועדיין נשאר אור באמצע, ואין ז' על ז' במקום אחד. פ"ח.

בענין למה לא סגי בששה טפחים על שבעה טפחים כיון שבכיוון אחד יש מקום בשביל שולחנו. כ"ב סק"א.

בענין מה היא הכוונה ב"ראשו ורובו" ולא אמרו רק "רובו" או "ראשו עד רובו". כ"ב סק"ג.

דברי רש"י שכשממעטים את חלל הסוכה ע"י איצטבא צריכים שהאיצטבא יהי שבעה ומשהו על שבעה ומשהו, והביאור שצריכים את המשהו כדי לומר גוד אסיק. והדרך שסגי בז' על ז' בצמצום כי מקום הדפנות יכול להיות חלק מהז' על ז' אם הוא ראוי לשימוש. והסובר שבכל סוכה של דפנות רגילות צריכים חלל של שבעה ומשהו על שבעה ומשהו.
ל"ב.

ג. הסכך

דברי תוס' שבהסכך צריכים עראי ממש, ולא סגי בשיעור עראי כמו בהדפנות.
א' סק"ח, ט"ו.

הדרך שיסוד הדין של סוכה אינו שצריכים צל, אלא שצריכים סכך שעושה צל, והעובדא שיש צל אינו התכלית אלא הרי הוא הדבר שמכשיר את הסכך.

ב'.

הדרך שהפסול של מחובר הוא בכל חתיכה וחתיכה, אבל תעשה ולא מן העשוי הוא דין שנאמר על כלליות הסוכה, ונפ"מ בזה לענין ביטול ברוב ורובא ככולא.

ע"ט (קטע "ויש לבאר"), פ"ט.

הדרך שלא נתחדש שם חיובי של סכך כשר, אלא רק שמחובר ודבר המקבל טומאה פסולים, ונפ"מ שיוצא בהבנה זו.

ע"ט (קטע "והנה רש"י").

בענין אם יש שם של פסול של ביתו של כל השנה, וגדר הפסול.

סוכה פ"ט.

דברי רש"י על חמתה מרובה ש"המועט בטל ברוב והרי הוא כמי שאינו".

ב', ג'.

ד. למעלה מעשרים אמה

בענין היכא שעשה סוכה למעלה מעשרים אמה האם מותר לו להשאירו כך, אם אינו אוכל בה, או האם חוששין לתקלה.

ז', ח'.

ביאור הילפותא של רבה מלמען ידעו

דורותיכם, וביאור דחייתם של רבי זירא ורבה שההוא ידיעה לדורות הוא.

ט'.

הסוגיא בעירובין אודות מקצת סכך למעלה מעשרים ומקצת בתוך עשרים, ובענין הוציא יורדים לתוך עשרים.

י' סק"א, י"ב, י"ג, ל', ע"א.

ג' ביאורים בטעמו של רבא שלמעלה מעשרים אמה הוא שיעור של דירת קבע.

י' סק"א.

ביאור דברי רש"י על מחיצות של ברזל שכתב שיש בכלל קבע עראי.

י' סק"ב.

דברי השפת אמת על דברי רש"י הנ"ל.

י' סק"ג.

דברי הר"ן שמוסברים ע"י הביאור השלישי שכתבנו.

י' סק"ד.

שיטת ר"ת שמקצת סכך למעלה מעשרים אינו פוסל כי הסכך בעצמותו כשר, ובענין אם ר"ת סובר שהסוכה כשרה אפילו אם למטה מעשרים אין צלתה מרובה בלי לצרף את מה שלמעלה מעשרים.

ע', ע"א סק"א סק"ד - סק"ו, ע"ג.

דברי הערל"ג בענין סכך למעלה מכ' העומד על כלונסות אבל הדפנות אינן גבוהות יותר מכ'.

י' סק"ה.

דברי הר"ף שלמעלה מכ' הוא קבע ושק"ו שכן הוא אם הדפנות מגיעות להסכך.

י' סק"ז.

בענין אם גם לפי רבי יהודה שמכשיר סכך סוכה שהוא למעלה מכ' אמה גשמים הם סימן קללה בחג.

י' סק"ט.

"אבל דפנות מגיעות לסכך אפילו למעלה מעשרים אמה כשרה, כמאן כרבה" - בענין אם סגי בדופן אחת שמגיעה להסכך.

ט"ז.

"אבל יש בה יותר מארבע אמות על ארבע אמות אפילו למעלה מעשרים אמה כשרה" - הביאורים שכתבו תוס' ועוד ראשונים איך

יכול להיות שבגלל שרחבה קצת יותר מארבע אמות יש צל סכך אפילו בגובה הרבה.
י"ח, י"ט.

בענין היתה גבוהה מעשרים אמה ומיעטה עם תבן או עפר, ע"י ביטול, האם צריכים ביטול לעולם או האם סגי בביטול לשבעה.

כ"ו.

בענין למה כשהוא מכשיר את הסוכה ע"י ביטול אין בזה החסרון של תעשה ולא מן העשוי, שהרי הוא מכשיר את הסכך בלי לנגוע בו. וכל שכן אם בשעת בניית הסוכה הוא אומר שהביטול יתחיל בליל התקדש חג. וכן קשה על הציורים של בנה איצטבא.
כ"ו (קטע אחרון), ל"ז.

בענין ביטול כפה וביטול במחשבה.

כ"ז.

בענין אם שטיח בטל וממעט את הגובה.

כ"ח.

דברי הראב"ד שהסוגיא שמהני הוצין יורדין ובנה איצטבא הוא דלא כרבא שסובר שלמעלה מעשרים פסול משום שזה דירת קבע, כי סוף סוף הרי זה נשאר דירת קבע.
י' סק"ו, כ"ט.

בענין אם אביי שמכשיר הוצין של חמתה מרובה יורדין לתוך י' הרי הוא סובר שההוצין ההם יכולים גם להשלים את הצלתה מרובה.
ל"א, ע"א.

בענין אם רבא שאמר שהוצין יורדים היא דירה סרוחה התכוין לפסול גם בדיעבד.
ל"א.

דברי הרמב"ם אודות המסכך בדבר הנושר או הנובל או בדבר שריחו רע.
ל"א.

דברי רש"י שהיכא שבנה איצטבא כנגד הדופן האמצעי כדי למעט מהגובה של למעלה מעשרים, גם מה שחוץ להאיצטבא כשר משום פסל היוצא מן הסוכה, ושיטות הראשונים בציורים שונים של פסל היוצא מן הסוכה.

ל"ג.

בענין אם הסכך שמונח על עובי הדופן הוא בגדר סכך או בגדר דופן.

ל"ד (קטע "ויש לבאר דפליגי"), פ"ו.
בענין אם סכך למעלה מעשרים אמה פוסל בג' טפחים או בד' טפחים.
ל"ה.

ה. מחובר ודבר המקבל טומאה

"מצטרף סכך פסול בהדי סכך כשר":
שיטת הריב"א שפסול אפילו אם הסכך הכשר הוא צלתה מרובה והסכך הפסול הוא חמתה מרובה.

ס', ס"ג, ס"ד, ס"ה, ס"ט, ע',
ע"א, ע"ה.

בשחבטן: בענין אם הביטול הוא על הסכך או על הצל.
ס"ב.

דברים מחודשים בהביטול של "חבטן".

ס"ג.

שיטת ר"ת בפירס עלי' סדין.

ע"ה, פ'.

שיטת הבעל המאור במצטרף סכך פסול בהדי סכך כשר.
ע"ו.

שיטת הבעל המאור ב"חבטן".

ע"ז.

פירושו של הרמב"ם בחבטן.

ע"ט.

בענין אם מעמיד בדבר המקבל טומאה פסול מהתורה או מדרבנן.

סוכה צ"ג.

בענין הישן תחת המטה בסוכה.

פ"א.

ו. סוכה תחת סיכוך אחר

בענין שיטות האמוראים בנוגע להשיעור של הפלגה שבסוכה תחת הסוכה כדי שיהי' פסול.

פ"א - פ"ד, צ"ד*.

ז. הדפנות

בענין אם מצות התורה היא לישב תחת סכך, והדפנות הן רק בגדר מכשירים, או האם המצוה היא גם לישב בתוך הדפנות.

כ'.

בענין מה שנוהגים לקשט את הדפנות.

כ' (קטע אחרון).

הדרך שלהסכך יש גם דין של מחיצה ודופן, ונפ"מ להלכה שיוצא מזה.

מ"ה.

"כנגד היוצא".

מ"ו, מ"ז.

"כנגד ראש תור".

מ"ז, נ', נ"א.

"טפח שוחק פחות מג' סמוך לדופן".

נ"ב, נ"ג.

השלש לשונות בדברי רבא בנוגע לצורת הפתח.

נ"ד, נ"ה.

בענין דברי רבא שאמר "וכן לענין שבת".

נ"ו.

ח. דופן עקומה, לבוד, וגוד אסיק

ד' דרכים בענין איך מתעקמת הדופן בדופן עקומה.

ל"ד, פ"ו.

בענין היכא שאחרי אמירת דופן עקומה נשאר סכך פסול פחות מד' טפחים.

ל"ה.

שיטת הרי"ף גיאות שבעשה איצטבא מן הצד כדי להמעט את גובה הסוכה ע"י דופן עקומה, צריכים שהעמוד לא יהי גבוה מ' טפחים.

מ"ב.

בענין לבוד היכא שרוצים לפעול רק שהאוויר לא יהי בגדר הפסק, והיכא שרוצים לצרף את האויר להשיעור.

סוכה צ"ד.

בענין המחלוקת אם יש לבוד באמצע.

סוכה צ"ד.

בענין היכא שיש טפח של סכך פסול, ועוד טפח של סכך פסול, וביניהם יש אויר פחות משלשה טפחים. והיכא שיש שני טפחים של סכך פסול, ועוד שני טפחים של סכך פסול, ויש אויר פחות משלשה טפחים באמצע.

צ"ד.

"אם יש משפת חקק ולכותל ג' טפחים

פסולה, פחות משלשה כשרה" ודרכי הראשונים בזה.

ל"ח, ל"ט.

שני דרכים איך לחלק בין שבת לסוכה ושרק בסוכה צריכים שלא יהי מרחק של ג' טפחים בין החקק להדופן, א', שאם כל העשרה טפחים אינם ביחד אין זה בגדר מחיצה, ולכן בסוכה צריכים לקרב אותם ע"י לבוד, אבל בשבת לא בעינן שם של מחיצה אלא סגי בזה שיש הפסק ניכר של י' טפחים שמעכב את הרבים מלבקוע לשם. ב', שלעולם גם בשבת צריכים מחיצה, ובאמת גם אם יש ריווח של ג' טפחים בין החלקים הרי זה בגדר מחיצה, רק שבסוכה צריכים תוך ג' משום שבסוכה צריכים שכל המחיצה תהי סמוכה להסכך, כלומר מחוברת להסכך, ואילו אם יש ביניהם ג' טפחים אין החלק התחתון מחובר להסכך, אבל בשבת אין צריכים שכל המחיצה תהי סמוכה להמקום שיש שם גובה של י', אלא צריכים רק שיהי מחיצה, ולכן אין צורך לקרב את שני החלקים זה לזה ע"י לבוד.

ל"ט.

הציוור של נעץ ד' קונדיסין באמצע הגג, והציוור של נעץ ד' קונדיסין על שפת הגג.

מ', מ"ג.

ביאורים שונים בדברי רבא שכדי להכשיר סוכה ע"י גוד אסיק צריכים מחיצות ניכרות.

מ' סק"א, מ"ב.

השיטות בענין אם אפשר לומר שתי הלכות למשה מסיני ביחד, וציוורים שונים בזה.

ל"ו.

עבודה זרה

דעת הפוסקים שגוי אינו מצווה על השיתוף.

ק"ט.

עבודה לשמה

הדרך שאפילו אם צריכים במחשבת קדשים דיבור, אבל הרי זה רק בשביל לקבוע שיש לו באמת גמירת דעת, והדרך שהדיבור הוא באמת הדבר שפוסל.

כ"ז (קטע "והנה כבר הזכרתי").

עירובין

בענין אם עשה את הקורה של המבוי למעלה מעשרים אמה, האם מותר להשאירו כך אם אינו משתמש בו, או האם חוששין לתקלה.

ז' ח'.

פורים

בענין אם היכא שנאנס מלקרוא את המגילה או מלעשות שאר מצות היום, האם זה נחשב סימן קללה כמו גשמים בחג.

קריאת שמע

דברי תלמידי רבינו יונה בענין מה סוברים חכמים היכא שלא קרא קריאת שמע של ערבית קודם חצות.

כ"ה (קטע "והנה בריש ברכות").

ראש השנה

בענין היכא שעבר ותקע בשבת, האם יש בידו מצוה דאורייתא.

כ"ה (קטע "שור"ר").

רוב

שיטת הרא"ש שבציוור של ביטול ברוב אדם אחד רשאי לאכול את כל החתיכות בבת אחת כי האיסור מתהפך להיתר, ושיטת תוס' שאסור אפילו בזה אחר זה, ושיטת הרשב"א שבזה אחר זה מותר אבל בבת אחת אסור.

ס"ג סק"א.

הסוברים שביטול ברוב יכול רק להוריד שם, אבל לא להוסיף שם, וכגון היכא שחוט שלא נעשה לשם ציצית נתערב בחוטין ששפיר נעשו לשם לציצית.

ע"ט (קטע "ובטעמא דמילתא" וקטע "והנה רש"י").

בענין ביטול ברוב על מחובר.

ע"ט (קטע "עוד י"ל").

גדר ראשו ורובו.

כ"ב סק"ג.

שבת קודש

"אם יש משפת חקק ולכותל ג' טפחים פסולה, פחות משלשה כשרה" (סוכה דף ד' ע"ב) ודרכי הראשונים בזה.

ל"ח, ל"ט.

שני דרכים איך לחלק בין שבת לסוכה ושרק בסוכה צריכים שלא יהי' מרחק של ג' טפחים בין החקק להדופן, א', שאם כל העשרה טפחים אינם ביחד אין זה בגדר מחיצה, ולכן בסוכה צריכים לקרב אותם ע"י לבור, אבל בשבת לא בעינן שם של מחיצה אלא סגי בזה שיש הפסק ניכר של י' טפחים שמעכב את הרבים מלבקוע לשם. ב', שלעולם גם בשבת צריכים מחיצה, ובאמת גם אם יש ריווח של ג' טפחים בין החלקים הרי זה בגדר מחיצה, רק שבסוכה צריכים תוך ג' משום שבסוכה צריכים שכל המחיצה תהי' סמוכה להסכך, כלומר מחוברת להסכך, ואילו אם יש ביניהם ג' טפחים אין החלק התחתון מחובר להסכך, אבל בשבת אין צריכים שכל המחיצה תהי' סמוכה להמקום שיש שם גובה של י', אלא צריכים רק שיהי' מחיצה, ולכן אין צורך לקרב את שני החלקים זה לזה ע"י לבור.

ל"ט.

שיטת רש"י שעמוד שיש בו ד' על ד' והוא גבוה יו"ד חשיב רשות היחיד עד לרקיע כי אמרינן גוד אסיק מחיצות, ושיטת הרמב"ן שבכה"ג לא אמרינן גוד אסיק, אשר לכן רק ראש שעמוד הוא רה"י אבל אין להאזיר דין של רה"י.

מ"א (קטע "ושוב יישוב" ולהלן שם).

הדרך שבשבת לא צריכים שם של מחיצה אלא סגי בזה שיש הפסק ניכר של י' טפחים שמעכב את הרבים מלבקוע לשם, והדרך ששפיר צריכים שם של מחיצה.

ל"ט.

דברי הגר"ח בדעת הרמב"ם שאפילו אם לא אמרינן גוד אסיק בעמוד הגבוה עשרה, בכל זאת הרי זה נחשב שהאזיר גדור עד לרקיע וזה מספיק כדי לקובעו לרה"י עד לרקיע.

מ"א (קטע "וכתב הגר"ח").